

TADEUSZ KMIĘCIK

WARSZAWA

SYTUACJA POLITYCZNO-MILITARNA NIEMIEC W 1933 R.

W Archiwum Akt Nowych w Warszawie znajduje się dokument pt. „Synteza sytuacji wojskowej Niemiec w październiku 1933 r.” (sygn. 296/III-6). Dokument, opracowany w październiku 1933 r., został opatrzony klauzulą tajne. Na stronie tytułowej znajduje się napis (pieczętka) KC PZPR Archiwum MP 2845 księgi nab. 1953 r. (jest to prawdopodobnie data przekazania dokumentu z Archiwum KC PZPR do AAN).

Z rozdzielnika znajdującego się na ostatniej stronie wynika, że dokument został skierowany do marsz. Józefa Piłsudskiego; ppłk. Józefa Glabisza – w latach 1929-1939 I oficera do zleceń w Generalnym Inspektoracie Sił Zbrojnych; gen. bryg. Janusza Gąsiorowskiego – w latach 1931-1935 szefa Sztabu Głównego; mjr. Józefa Skrzydlewskiego – Oddział II Sztabu Głównego.

Na tej samej stronie znajduje się adnotacja „Odbito w dwóch egzemplarzach, dodatkowo wykonano 1 kopię”. Jest również nieczytelny podpis autora dokumentu.

Prezentowany dokument jest oryginalnym maszynopisem i nie zawiera na marginesach żadnych podkreśleń ani adnotacji. Tekst pozostawiono bez zmian, zachowując pierwotny styl. Drobnych zmian dokonano jedynie w przypadku pisowni niektórych wyrazów. Ogólnie można stwierdzić, że dokument wnosi wiele do wiedzy na temat sytuacji polityczno-militarnej w Niemczech po objęciu władzy przez Adolfa Hitlera.

Dla szerszego wyjaśnienia problematyki dotyczącej sytuacji w Niemczech po traktacie wersalskim, a szczególnie sił zbrojnych tego państwa, celowe jest przedstawienie tej problematyki w okresie Republiki Weimarskiej.

W dniu 28 czerwca 1919 r. ministrowie niemieccy Johannes Bell i Herman Müller podpisali w Sali Zwierciadlanej pałacu wersalskiego traktat pokojowy z 27 mocarstwami sprzymierzonymi i stowarzyszonymi¹. postanowienia traktatu dotyczące rozbrojenia były stosunkowo dotkliwe². Na podstawie klauzul rozbrojeniowych traktatu Niemcy musieli wydać aliantom: 6 milionów karabinów różnych typów, 105 500 karabinów maszynowych, 54 887 dział i łuf armatnich, 28 000 ławet armatnich, 28 470 moździerz, blisko 39 milionów pocisków artyleryjskich i 335 000 ton łusek tych pocisków, 490 milionów naboju karabinowych, 37 600 ton prochu. Ponadto mieli przekazać aliantom 14 014 samolotów, 27 757 silników do samolotów, 212 000 aparatów telefonicznych, 8982 radiostacje polowe, 31 pociągów pancernych, 59 czołgów, 2193 pontony, 1240 piekarni polowych, 8,2 miliona kompletów osobistego ekwipunku żołnierzy³.

¹ Szerzej: J. Krasuski, *Historia Niemiec*, Wrocław-Warszawa-Kraków 2002, s. 336-337.

² Rozbrojenie Niemiec według stwierdzenia traktatu wersalskiego miało być krokiem wstępnym do rozbrojenia powszechnego.

³ W. Kozaczuk, *Wehrmacht 1933-1939. Rozbudowa sił zbrojnych Trzeciej Rzeszy jako narzędzia presji, ekspansji terytorialnej i wojny*, Warszawa 1978, s. 12-13.